

nih del Pavla Zirerjeva. Omenim naj tudi ravnateljstvo gospo Ceno Romihovo, ki je mnogo nakupovala in vodila račune. Dne 4. maja so nabrale hospitantke na sejnu med kmetijskim ljudstvom 75.25 K za »Rdeči križ«. Predavanje Dragotina Humka »O zrakoplovstvu« je dalo v isto svrhu 21.30 K. V nedeljo, dne 8. maja, smo imeli cvetični dan. Cvetke so prodajale hospitantke v spremstvu dam. Nabrale so 267.45 K. V celoti je bilo nabranih za »Rdeči križ« 364.— K. Tedenska vinarška zbirka je prinesla do konca maja 366.61 K. Koncem maja je bilo odposlanih zopet 62 kg robidnega in jagodnega listja. Velikansko množino perila in volnenih pletenin je odposlal tukajšnji damski pomožni komite. Velik del teh izdelkov so izdelale učiteljice in hospitantke. Če prilično precenimo nabrane snovi, izdelke in prštejemo denarne vsote, se pokaže vrednost naštetega dela visoko nad 3000.— K, kar je ogromna vsota spričo dejstva, da živimo v siromašni okolici in da ima naše »mesto« komaj 900 prebivalcev. Kako požrtvovalni so učenci v nabiranju in dajanju prispevkov kaže slučaj, da so nabrali za prvega učenca, ki je moral z našega zavoda v vojaško službo, v dveh dneh 24 K. Nabrali so seveda samo med seboj. Meščanska šola je dobila za svoje delo najvišjo zahvalo. Prav tako učiteljica ročnih del Pavla Zirerjeva. Vojnega posojila so plačali učenci doslej 100.— K, ravnatelj dr. T. Romih 300.— K, predsednik »Pedagoškega društva« za društvo 100.— K. Vrhutega je zapisan za IV. vojno posojilo ustanovni sklad za 4. razred meščanske šole v znesku 65.000.— K, ki je bil doslej naložen v tukajšnji občinski hranilnici. — Zeleti je, da bi prav vse šole sestavile natančen pregled svojega dela za vojno. Nad vse zanimivi bi bili sistematično urejeni podatki o množini kovin, ki so jih nabrali učenci, o kavčuku, o pleteninah iz volne, ki so bile poslani, in o tem in onem. Velikansko delo bi bilo to, a neizmerne koristi za nas. Skromnost ni tu prav nič na mestu!

—r— Na Gočah pri Vipavi je umrla 29. maja gospa Ivana Bezgova, stara 72 let, vdova po pokojnem Antonu Bezgu, učitelju v Sostrem, in mati pokojnega Antona Bezga, ki je umrl kot učitelj na Gočah. Po smrti svojega sina in njegove soproge je materinsko skrbela za njune štiri sirote. — Blag ji bodi spomin!

—r— Uspeh »Tedna Rdečega križa« v političnem okraju Postojna znaša 15.746 K, od katere vsote odpade približno 3838 K na članarino novih članov, 1100 po številu. Za ta sijajen uspeh si je med drugimi faktorji velike zasluge pridobilo posebno učiteljstvo tukajšnjega okraja, ki je z vso vneto delovalo za to akcijo.

—r— Z zadnje seje občinskega sveta ljubljanskega. Šolskemu zavetišču na 4. mestni deški ljudski šoli se dotacija zviša od 14 v na 60 v na dan za osebo. — Šolskim voditeljem se dovoli tisk letnih poročil iz prebitka dotacij.

Štajerske vesti.

JANEZ MOŽINA

Dne 4. t. m. je neudoma umrl tovariš Janez Možina, nadučitelj v pokoju v Krčevini-Ptuj, star 75 let. — Z njim je legel v grob mož stare korenine, ki je vse svoje žive dni vztrajno in zvesto izvrševal svoje vzgojno in izobraževalno delo v blagor mladine in naroda. Blag mu bodi spomin! Svojem naše sožalje!

—š— Gospodinjina šola v Trbovljah. »Trboveljsko društvo za otroško varstvo in oskrbo« je osnovalo gospodinjino šolo za šoli odrasle deklice, ki jih poučujeta v vseh najnih gospodinjinskih zadevah dve učiteljici. Prav času primerna in koristna ustanova! Dunajska »Freie Lehrerinne« tozadevno piše: »Trbo-

*, Izkušali bomo sestaviti in potem objaviti praktično razpredelnico, ki naj jo izpolni vsaka šola zase. V to razpredelnico naj pridejo vsi dogodki in vsi podatki, ki se tičejo vojne in dotične šole. Prosimo načrtovalce in nasvetov! Iz teh razpredelnic se sestavi končna statistika, ki pokaže šole pravo sliko dela in žrtve naših šol v dobi sedenje vojne. S tozadevno statistiko se že sedaj bavi tovariš Božo Račič, učitelj v Zagorju ob Savi. Delo je ogromno, zato pa nam je treba vsestranske podpore.

veljčani so s tem napravili vzorec resnično pripravljive šolske ustanove. Ustanovljajne takih šol bi bilo za vzgojo deklic jako blagodejno. Popolnitev takih gospodinjinskih šol z uvedbo otroškega negovanja in mladinske oskrbe kot učnih predmetov bi bila jako koristna in se bo sčasoma gotovo izvedla. — Soglašamo!

—š— Šolski sklep na Štajerskem. Na Štajerskem sklenejo srednje šole, učiteljice in dekliski liceji tekoče šolsko leto dne 28. junija t. l. — Ljudske šole pa zaključijo leto ob normalnem času.

—š— Povišanje. Tovariš Riko Pestevšek, učitelj na Vranskem, je postal poročnik v r. pri 47. pešpolku.

—š— Draginjska doklada štaj. učiteljstva. Neumornemu delu naše organizacije se je posrečilo priboriti vojno draginjsko doklado, sicer ne v izmeri, kakor jo dobivajo državni uradniki, a mnogo višjo od lani. Deželni odbor je začetkoma določil v ta namen vsoto 500.000 K, a naši organizaciji se je posrečilo gospode pri dežel. odboru spraviti do tega, da so to vsoto zvišali za 150.000 K, tako da dobimo sedaj v celem 650.000 K. Vojna doklada bo razdeljena na sledeči način: 1. Učiteljstva nevojaki in sicer a) oženjeni in udoveli z več ko 2 otrokoma 350 K; b) oženjeni brez otrok ali dvema otrokoma 300 K; c) usposobljeni, neporočeni učitelji in učiteljice ali udoveli brez otrok 120 K; d) učne osebe z zrelostnim izpričevalom 100 K; e) neporočene učiteljice ročnih del 80 kron. 2. Vpoklicani učitelji vojak (pri moštvi): a) oženjeni in udoveli z več ko 2 otrokoma 300 K; b) brez otrok ali dvema otrokoma 250 K. 3. Žene učiteljskih dvojic dobijo enako neporočenim 120 K. Učiteljji nevojaki, možje učiteljic dobe a) z več ko 2 otrokoma 230 K; b) brez otrok ali dvema otrokoma 180 K. Vpoklicani možje učiteljice a) z več ko 2 otrokoma 180 K; b) brez otrok ali dvema otrokoma 130 K. To velja za učitelje pri moštvi. Pri učiteljih častnikih dobijo njih žene 120 K. 4. Doklade dobijo isti, ki do 1. maja 1916 imajo 6 mesecev službenega časa. 5. Izplača se doklada 1. julija za prvo polovico leta, 1. septembra za tretje četrtletje in 1. decembra za četrto četrtletje 1916. 6. Upokojeni učitelji in učiteljice dobijo doklado kakor leta 1916.

—š— Šola v Črmljah za »Rdeči križ« in druge vojnopomožne svrhe. Pri ročnih delih so deklice izdelale 80 parov različnih volnenih izdelkov in 5 ducatov žepnih robcev. Denarja pa se je v ta namen nabralo po učencih do 400 K in se odposlalo na dotične naslove. Četrtega vojnega posojila se je podpisalo 200 K. Ravno tako so učenci pridno zbirali in donasali razne kovine ter nabrali robidnega in jagodnega listja za čaj.

—š— Povišanje. Učitelj v Pišecah, Ferdo Kokot, in učit. v Lučanah, Rud. Wrany, sta postala črnovojn. praporščaka pri 26. črnovojn. okr. poveljstvu.

—š— Odlikovanja. Franjo Čuček, učitelj pri Sv. Antonu v Slov. Goricah, sedaj poročnik v r. pri 37. domobr. pp., je prejel nastopna odlikovanja: pohvalo poveljništva 17. zbora dne 20. februarja 1915 (Srbija); srebrno hrabrostno kolajno 1. reda dne 25. julija 1915 (Dobrdob); bronasto hrabr. kolajno dne 14. novembra 1915 (Sabotina); Signum laudis dne 28. decembra 1915 (Oslavje).

—š— Usposobljenost izpiti za ljudske šole so se pred izpraševalno komisijo v Mariboru vršili od 8. do 17. majnika 1916. Za nemški in slovenski učni jezik so bili proglašeni usposobljenim: David Roza, supl. pri Sv. Duhu-Loče, Kirar Josipina, supl. v Št. Ilju v Slov. gor. (z odliko), Kovarčič Oton, prov. učit. v Št. Martinu pri Vurberku, Kramer Franc, supl. pri Sv. Benediktu v Slov. gor., Kuiper Tomaž, supl. na Ščavnici, Osterc Marija, supl. pri Sv. Petru pri Radgoni, Pejehra Ignacij, prov. učit. v Cirkovcih, Rogina Josipina, supl. pri Sv. Martinu pri Slov. Gradcu. — Dopolnilni izpit za nemški učni jezik je napravila: Trutschl Filomena, prov. učit. pri Vel. Nedelji. Za meščanske šole z nemškim učnim jezikom so prebili izpit 4 učitelj, za ljudske šole z nemškim učnim jezikom 24 učiteljev in učiteljic, za francoščino 1 kandidatinja.

—š— Spodnještajerski Nemci z velikonočni program. »Marburger Zeitung« z dne 5. junija piše: Nemški narodni svet je imel včeraj popoldne v mariborski mestni posvetovalnici sejo, ki so se je v obilnem številu udeležili zastopniki iz vseh krajev Spodnje Štajerske. Narodni svet je v nemomajni zvestobi do velikonočnega programa avstrijskih Nemcev soglasno sklenil, da je dolžnost vseh izvoljenih nemških zastopnikov, da se krepko zavzamejo za ta program in z vsemi močmi delajo za njegovo uresničitev.

Koroške vesti.

—k— Državni poslanec Grafenauer obsojen. Celovski in graški listi javljajo: Sodišče c. in kr. armadnega poveljstva naznanja: Državni in bivši deželni poslanec Franc Grafenauer, posestnik in izdelovalec orgel na Brdu pri Sv. Mohorju, je bil z razsodbo armadnega poveljstva z dne 26. maja 1916, G. Z. K 395/16/61, zaradi hudodelstva motenja javnega reda po § 65 a in b k. z. obsojen na pet let težke in poostrene ječe. Pristojno poveljstvo je potrdilo to sodbo, ki je torej pravnoveljna. Voditelj sodišča: Seeliger, major-avditor.

—k— Draginjska doklada koroškemu učiteljstvu. »Deutsch-österreichische Lehrzeitung« piše z dne 1. junija t. l.: »Dežela Koroška nima za svoje učitelje toliko, kolikor ima država za svoje uradne slugе. Ker dobivajo vpoklicani samski koroški učitelji, dokler so na fronti, iz deželnih sredstev le po 16 K — plače so jim ustavljene — si dežela prihrani lepo vsotico. Deželni odbor nima torej nobenega vzroka, da tako skopari. Koroško učiteljstvo izpolnjuje na bojnem polju kakor v zaledju radevoljno in z največjo požrtvovalnostjo svoje dolžnosti. V zadnjih tednih so objavljali koroški časopisi dan za dnem poročila o zbirkah za »Rdeči križ«, ki sta jih nabrala učiteljstvo in šolska mladina Koroške z velikim uspehom, tudi podpisali šol na vojno posojilo so prav izdatni. Učiteljstvo bi zaslužilo izdatnejšo pomoč, ker silno trpi, kakor malokateri stan, pod veliko draginjo. Mnogo učiteljev je izgubilo z ustanovitvijo nadaljevalnih šol svoj edini postranski zaslužek in naj sedaj z zmanjšanimi dohodki preživljajo stanu primerno svoje dostokrat mnogobrojne rodovine! Na tako visoke doklade, kakor jih je dovolil nižjeavstrijski deželni odbor in dunajski občinski svet svojemu učiteljstvu, nismo nikoli računali. Toda da bi dal koroški deželni odbor svojemu učiteljstvu manj, nego da država kakemu svojemu uradnemu slugi, tega tudi nismo pričakovali! — Učiteljstvo je jako ozlovoljeno, zato je pač razumljivo, da si želi poddržavljenja ljudske šole. Pod kategorijo slug bi država nikakor ne uvrstila učiteljev, ki od njih mnogoteri stoje kot častniki na bojnem polju!»

Goriške vesti.

—g— Vesela vest iz Gorice. Pišejo nam: Naše junaške matere, ki so vse leto vztrajale v vojnem metežu v našem razstreljenem mestu, so oddale prošnjo na c. kr. okr. glavarstvo, naj bi odprlo v mestu šolo za slovensko dečo. Zastopnica g. Baycon Fr. in zastopnik g. Evgen Gorjan sta bila od g. glavarja barona Bauma kar najprijazneje sprejeta v dolgo avdienco. G. glavar, ki je sam oče, se je res očetovsko zavzel za po izobrazbi stradajočo dečo in obljubil svojo očetovsko pomoč. Vanj popolnoma zaupamo!

—g— Za poročnika je povišan praporščak Fran Erjavec 5. domobranskega infanterijskega polka v Pulju, učitelj v Mišličah in urednik našega »Domačega ognjišča«.

—g— Goriška županstva in goriški deželni odbor. Leto dni je že preteklo, odkar se bje od naših junakov na naši zemlji zmagoslaven boj proti Lahom. Leto dni je že preteklo, odkar je zbežal goriški deželni odbor daleč proč na Dunaj in ni ga še danes nazaj. Vemo sicer že davno, da je bil slovenski del dežele za goriški deželni odbor neke vrste pastorka, pač pa tega bi ne mogel prej nihče niti slutiti, da bi utegnil goriški deželni odbor ob času vojne z Italijo v najhujših trenutkih pustiti slovenske dežele brez vse zaslombe na cedilu. Slišali smo besede in obete deželnega glavarja, ki je deželni glavar za italijanski in slovenski del dežele, katere je izrekel pred časom v Ajdovščini, češ, da se vrne deželni odbor kmalu v deželo nazaj, toda deželnega odbora le ni, njega od nikoder ni! Zato goriška županstva, vaša naloga je sedaj, da spomnite goriško avtonomno oblast, goriški deželni odbor, da je njegov sedež na Goriškem in naj se zato nemudoma vrne na Goriško. Goriška županstva, na plan!

Tržaške vesti.

—t— Kurz za goriške učiteljske v Trstu. Kakor znano, obstoji v Trstu, in sicer v prostorih nemške državne gimnazije kurz za goriške učiteljske pod vodstvom nekaterih goriških profesorjev. Kakor kurz, tako bi lahko obstajalo že letos tudi popolnoma učiteljske v Trstu. Kdaj bomo lahko govorili in pisali o uresničenju teh in podobnih naših želj na Goriškem?

—t— Iz Rocola poročajo »Edinosti«: Ko sem v torek, 23. pret. m., na dan obletnice italijanske vojne napovedi po dolgih letih šel s svojimi prijatelji skozi Rocol na Katinaro, nam je zadonelo na uho lepo ubrano otroško petje, in sicer cesarska pesem. Mi in tudi mimo gredeč oddelek vajakov smo se ustavili in poslušali. Ker se mi je zdelo nekaj čudnega, da se tukaj tako lepo slovenski poje, sem vprašal tam blizu nekega moža, kje pojejo. Povedal nam je in pokazal na CM otroški vrtec. »Kakšna razlika sedaj in nekdanj!« sem vzkliknil. Spominjam se časov, ko sem s pokojnim prof. Maneličem časih zahajal v Rocol, a takrat se je kvečjemu izza kakšnega vogla slišalo petje o Dante-Alighieriju ali pa »Nella patria di Rosetti non si parla che italian.« Da, časi se res izpreminjajo. — Družba sv. Cirila in Metoda pa je lahko ponosna na svoje zavode, v katerih se tako patriotično in v narodnem duhu vzgojuje naša mladina.

—t— Učitelji in učiteljice občinskih šol so na predumje iz občinskih skladov podpisali skupaj 147.600 K, in sicer: ljudske in meščanske šole v mestu in v okolici K 125.000, dekliski licej K 7.900, višja realka K 2.400, gimnazij K 400, šola za gluhoneme K 1800 in otroški vrtec K 10.000. — Imena slovenskega učiteljstva prijavljamo na drugem mestu. — Razen tega je mnogo učiteljev, katerih imena so bila že objavljena, privatno podpisalo znesek K 12.700. Skupni znesek, ki so ga podpisali učitelji in učiteljice občinskih šol v Trstu, znaša torej impozantno vsoto K 160.300.

—t— Lega avstriaca. V Trstu se je ustanovilo društvo »Lega avstriaca«, ki razglašča v oklicu na meščanstvo svoj delovni program: Delovati hoče v čisto avstrijskem smislu v Trstu in Primorju v diametralnem nasprotstvu z nekdanjo Avstriji sovražno »Lego nazionale«. Irredentizem hoče pobijati. Skrbeti hoče za varstvo in procvit domače industrije, trgovine, raznih podjetij itd. Program omenja tudi, da se mora postaviti na glavnem trgu spomenik cesarju Franu Josipu I. v znak hvaležnosti, da je obvaroval Trst pred vpadom stoletnega sovražnika in verolomnega zaveznika.

—t— Razpis štipendij. Za šolsko leto 1916/17. je podeliti dve štipendiji po 300 kron iz ustanove »I. B. Moser«. Štipendiji se podelita ubožnima mladima osebama brez razlike spola, pristojnima v tržaško občino ali pa rojenima v tem mestu (v tem slučaju morata njuni družini bivati v Trstu), ki obiskujeta kako akademijo lepiti umetnosti (slikarstvo) ali kak glasbeni konservatorij. Z običajnimi dokumenti opremljene prošnje je do 30. junija t. l. vložiti na tukajšnji magistrat.

Istrske vesti.

—i— Deželni šolski svet za Istro. Poročajo nam, da je deželna upravna komisija imenovala za svoje zastopnike v istrskem šolskem svetu gospode: c. kr. okrajnega glavarja Rudolfa barona pl. Gorizzuttija, c. kr. okr. komisarja Petra Benzona in c. kr. finančnega računskega svetnika Avrelija Sinslerja.

—i— Hrvatski napisi na Reki. V vozovih reškega električnega tramvaja, ki je last mestne občine, so izobešeni ceniki v italijanskem, madžarskem, nemškem in hrvatskem jeziku. To se je sedaj prvič zgodilo, ker so doslej vsa mestna podjetja hrvatski jezik popolnoma zapostavljala.

—i— Razpuščeno je glasbeno društvo (Società musicale polesca) v Pulju.

—i— Razpust poreškega občinskega odbora. Po odredbi primorskega namestnika je bil občinski zastop poreški razpuščen ter vodstvo občinskih poslov tega mesta poverjeno državnemu organu.

—i— V Červinjanu je službovala mlada učiteljica Antonietta Boemo iz Gradeža. Ko so zasedli Italijani Červinjan, je ostala Boemo tam, toda ni hotela poučevati več. Zaradi tega so jo internirali v nekem nezdravem kraju v Italiji, kjer je te dni po kratki boleznii umrla.

Iz Dalmacije.

—d— Razpust občinskega zastopa v Zadru. Razpuščen je občinski zastop v Zadru. V odloku je rečeno, da se je iz-